

A BANYÁSZ

A Magyarországi Bánya- és Kohómunkások Gazdasági Szövetségének Hivatalos Közlönye.

Felelős szerkesztő:
CSÓKA VENDEL.
Kiadó: **FAJD PÁL.**
Telefon szám: 46.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Salgótarján, Vasút-utca 4. szám.
Megjelenik minden hó 1. és 15-én.

Előfizetési ár:
1 évre 9.60 P. 1/2 évre 2.40 P.
1/2 „ 4.80 „ Egyes szám ára 40 f

A szénbányászat helyzete és a munkásság.

A tavaszi idő az, amikor a szénbányászat helyzetével ismételtén foglalkoznak az érdekeltségek. A bányamunkásság szintén ilyenkor érzi leg súlyosabban a reá nehezedő terhet, tehát ugyancsak ezzel a gondolattal foglalkozik. A munkásság nem rendelkezik azokkal az eszközökkel, amelyek megvilágítják a helyzetet, csupán a szomorú tudat és fojtogató nyomor kényszeríti, hogy gondolkozzon a kérdés felett. Azonban a munkásság elvárja, hogy az illetékes tényezők, kiknek a szükséges adatok és eszközök rendelkezésre állanak, azok igyekezzenek elkövetni mindent, hogy ezt az ipart kimentsék nehéz helyzetéből. — Ugyisintén a kormányhatalom viselőinek államférfiúi kötelességük a fölött örködni, hogy a tőke ne egyoldalulag használhassa ki a nyomorral földresújtott munkásság tehetetlenségét.

Nap-nap után történnek balesetek, ezek között számtalan halálos kimenetelű, a különféle bányatelepeken. A hivatalos vizsgálatok azt állapítják meg, hogy vagy a szerencsétlenül járt saját vigyázatlansága okozta a balesetet, vagy pedig senkit sem terhel mulasztás a kekövetkezett balesetért.

A tájékozatlan közvélemény azután megbotránkozik, hogy milyen vigyázatlan az a bányamunkás, vagy egyszerűen napirendre tér fölötte. A közvéleményben természetesen csak nagyon kevesen vannak, akik ismerik a bányaviszonyokat. Csak nagyon kevesen tudják, hogy a bányauzemeknél az üzemszünetek halálos veszedelemmel fenyegetik a munkába jövő bányamunkást. Ugyancsak nagyon kevesen tudják, hogy a bányamunkás a szünnapokon látja a családban romboló nyomort és másnap, amikor munkába megy, a feje tele van gonddal, azon töri a fejét, miként tudná a családja nyomorúságát enyhíteni.

Ezen gondok közepette nem látja a halál rémét, nem látja azt a veszélyt, amely azzal fenyegeti, hogy családja még attól a nyomorúságos kis örömtől is meg lesz fosztva, hogy a családapát láthassa, az ő esetleges halálos balesete következtében és nyomorúsága még nagyobb lesz.

Ily súlyos és annyi veszedelemmel járó munkánál nem csupán csak a bányamunkás kötelessége az, hogy a munkahelyét megvizsgálja, hanem az

üzemvezetőségek legfontosabb kötelessége a bánya biztonságának a biztosítása. Azonban itt is a vállalatok által kiadott takarékosági szempontok az irányadók, ennek tudható be a balesetek egy tekintélyes százaléka. — Vannak munkahelyek, melyeket nem volna szabad soha felügyelet nélkül hagyni, ennek dacára két-három napos szüneteket tartanak, amikor minden felügyelet nélkül maradnak a munkahelyek. Az a munkába jövő munkás, az ő gondterhelt fejével nem látja a veszélyt, hanem az életért folyó küzdelemben rohan a halál torkába.

A bányavállalatok érdekeltségei az utóbbi időben egy nemzetközi szénkartelnak a létrejöttén fáradoznak. A program bő és nagyjelentőségű. A bányák körzetenkénti megszervezése, különböző országok közötti technikai összműködés, pénzügyi kooperáció, az export üzlet szabályozása, verseny más energia forrásokkal, az árak szabályozása, stb.

Ezen program megvalósítása óriási jelentőséggel bír az európai gazdasági életre. Ez a kérdés foglalkoztatja az egész világ szénérdekeltségeit, mert a válság kiterjed az egész világra. — A világkrízis okozójával nem kívánunk foglalkozni, itt közre játszik a termelés technikai fokozása, a benzin motorok alkalmazása, vízi erők kihasználása, a különböző országok bányáiparának tetemes fokozása stb.

Minden ország igyekszik a maga részére annyi előnyt biztosítani, amennyit csak lehetséges. Ugyanezt kell cselekednie Magyarországnak is, tekintettel arra, hogy a munkásság szervezetének nincs meg Magyarországon az a joga, hogy a munkásság érkekeit ezen a téren is kellőképpen megvéddesse, tehát a kormányhatalom képviselőinek kell résen lenni és örködni. Ezt úgy érheti el, ha a munkásság gazdasági szervezeteit bevonja, akik feltárják a munkásság mai helyzetét és igyekszik a munkásság részére annyit biztosítani, amennyit lehetséges.

Magyarország bányáipara fokozott figyelmet igényel, mert elmondhatjuk, hogy egyetlen ország, melynek iparát a lehetetlen és igazságtalan békefeltételekkel tönkre tették. A magyar bányáiparnak a legelső életfeltétele, hogy piacot kapjon és termékeit ki tudja szállítani, mert a jelenlegi megcsönki-

tott ország nem képes ennek az iparnak a termékeit felhasználni.

Már pedig mindaddig, míg a magyar szénnek nem lehet piacot teremteni, nem lehet a bányáiparban foglalkoztatott munkásság életfeltételeit biztosítani. Az ebben az iparban foglalkoztatott munkásság pedig már nem bírja azt a terhet, amely a nyomorúsággal reá nehezedik. — Hosszú esztendőkön keresztül vonszolja meggörnyedve nehéz terhét a bányamunkás, mely már-már összerogyással fenyegeti. Ebben a kétségbeesítő nehéz helyzetben eddig a remény táplálta, legfőbb ideje, hogy megváltsák gólgótájától.

A magyar bányáiparban foglalkoztatott munkásság keresett cikke a külföldi bányáknak, mert munkakészsége, ügyessége, munkabírása és szaktudásával fel tudja venni a versenyt bármely nemzetiségű bányamunkással, sőt annak felette áll. Ezért a külföldi bányáipar igyekszik magához vonzani a magyar bányamunkást és kihasználja saját országának a boldogítására. Ezt láttuk már a jó békevilágban is, hogy a magyar ipar munkásait szívesen vontatták magukhoz a külföldi ipari érdekeltségei, ez történik most még fokozottabb mértékben. Sajnálatlalt látjuk, miként vándorolnak ki tömegesen a bányamunkások és segítik a külföldi bányavállalatokat versenyképessé tenni a magyar bányavállalatokkal szemben. Teremtsünk munkaalkalmakat ezeknek a munkásoknak idehaza, igyekezzünk a dolgozóknak emberi megélhetést biztosítani. — Ez fogja a kivándorolni szándékozókat visszatartani és ez fog nyugalmat teremteni ebben az iparban.

Hivatásunk magaslatán állunk.

A munkás mozgalom irányításánál egyik legfontosabb feltétel az, hogy mindenben az igazságnak megfelelően állítsák be a tényeket. Nem szabad elhalgatni semmiféle eredményt, még ha az látszólag igen csekély is. De nem szabad elhallgatni olyan igazságot sem, amely esetleg egyeseknek fájdalmat okoz. Mindenkor azt kell mérlegelni, hogy igaz és akkor nincs mit tagadni, azonban a jövőben igyekezni kell arra törekedni, hogy úgy alakuljon, hogy az ne okozzon fájdalmat senkinek sem. Mert rendszerint, ha valami történelmi idézéssel valakinek, vagy valakik, akár egyénnek, akár osztálynak

fájdalmat okozunk, akkor egészen bizonyos, hogy az idézett történelmi időben éppen azoknak a cselekvése okozott fájdalmat, egyéneknek és osztályoknak. Ergó a történelmi fejlődés arra tanít, okuljunk a megtörténteken és igyekezzünk cselekvéseinkben a történelmi tanulságokat levonni. Ezt tettük mi is eddig és ez jellemezte szervezeti életünk tisztaságát.

Lapunk március 15-én megjelent számának vezércikkét kifogás érte. Azt állították róla, hogy abban olyan dolgok vannak, amelyek a valóságnak nem felelnek meg és ezek alkalmasak arra, hogy az olvasókat helytelen irányba terelje. Amikor márc 15-iki vezércikkünket megírtuk, amely 1848. és 1928. március 15. között húzott párhuzamot, illetve az 1848. és az azelőtti idők eseményeit aposztrafálta, az a becsületes elhatározás vezérelt, hogy a jelen időkben élők levonják tanulságait a múltnak. Márciusi cikkünkben azt írtuk, hogy az elnyomatás az 1830—40-es években tetőfokára hágott, az arisztokracia és nemesség dőzsölésében nem törődött az ország sorsával. Ez történelmi tény, mert pl. Laczkovits István, aki pestmegyei alispánnak a fia volt, 1793-ban így ír az akkori magyar nemességről „csak kancsó és pipaszó mellett insurgál és akkor is a paraszt költségein, elszedi a paraszt lovát s a parasztot csak baromnak nézi.”

Ugyancsak az arisztokracia tagjai között is számtalan volt, aki nem a magyar érzésnek és a sanyargatott magyar hazának az érdekében jártak el, sőt többször a magyar érzés és a haza ellen cselekedtek. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy ezekben az osztályokban nem lettek volna nemesen érző, kimagasló férfiak. Ebből az osztályból került ki Kossuth Lajos, gróf Széchenyi, Deák Ferenc, gróf Batthányi Lajos és még számtalan kimagasló egyéniség, sőt a Rákócziak és maga Dózsa György is nemes családból származott. Azonban mi nem az egyes egyéneket akartuk kiemelni, hanem az akkori rendszert mutattuk be és azt akartuk, hogy az utókor vonja le a tanulságot.

Mi a nemesség aposztrofálása alkalmával szintén nem az egyes egyéneket bántottuk, hanem magát a nemesség intézményét. Ezt pedig tette Kossuth Lajos, gróf Széchenyi, gróf Battyányi, báró Eötvös, herceg Eszterházy és számtalan sok száz és ezer nemes és arisztokra, akik belátták a rendszer helytelenségét. A fenti megállapításaink tehát igazolnak benünket, mi történelmi igazságokat állítottunk és ezt el kell viselni azoknak is, akiknek fáj.

A munkásságnak számtalanszor kell fájdalmas dolgokat elviselni. Az a fontos, hogy levonják a szükséges történelmi tanulságokat, akkor alapos munkát végeztünk és elértük azt a célt, amelyet szolgálni akarunk és hivatásunk magaslátán állunk.

A szakszervezetek jövője.

Az utóbbi időben gyakran hallani a szakszervezetek jövőjéről. Vannak, akik nagy jövőt jósolnak, viszont vannak, akik szerint a szakszervezeteknek el kell tűnni a föld színéről. Természetesen ezek a felfogások aszerint alakulnak, hogy az illetőnek milyen a világlátása és szociális érzéke. A szakszervezetek jövőjéről beszélve, csak annak a jóslásnak tudunk hitelt adni, amely nagy jövőt jósol. Mert amint a tőke fejlődik, fejlődésével együtt halad kapzsisága is és en-

nek gátat vetni csakis a kifejlődött szakszervezetek képesek. Azonban, hogy a szakszervezetek képesek legyenek a kapzsiságból eredő kizsákmányolásnak gátat vetni, ahhoz szükséges, hogy megadassék a mód és az alkalom ezen szervezetek kifejlődésére. Ezen mód és alkalom megteremtése elsősorban az államhatalom képviselőinek a kötelessége és pedig egy egészséges szakszervezeti törvénynek a megalkotása útján.

A szakszervezeti törvénynek biztosítani kell azokat a jogokat, amelyek segítségével eltudják látni a munkásság érdekképviselőit. Szükséges, hogy a szakszervezetek minden, a munkásságot, illetve annak érdekeit érintő kérdésben hozzászólást kapjon, sőt ott mint a munkáltatói szervezetek, amelyek a munkáltató érdekeit védik, teljesen egyenjogúvá legyen. Azok részére, akik a szervezetek létjogosultságát vonják kétségbe, ajánljuk figyelmébe azt a munkát, amelyet a szakszervezetek végeznek, amely a munkásság súlyos sérelmeit orvosolja.

A szakszervezeteknek szintén meg kell változtatni a mai taktikáját. Szakítani kell azzal az ideológiával, mely szerint a mai társadalmi rendet fel kell forgatni, csak úgy lehet a munkásság helyzetén javítani. A szakszervezeteknek be kell illeszkedni a társadalmi rendbe és igyekezni kell a társadalmi rend keretein belül a munkásság helyzetét elviselhetővé tenni. Téves az a felfogás miszerint a mai társadalmi rend a tömegek közömbössége, tudatlansága és széttagolása folytán képes magát fentartani.

Ez politikai sakkhúzás és csak arra alkalmas, hogy a szakszervezetek zavartalan működését veszélyeztesse. A szakszervezeteknek nem hivatásuk politikai kérdések fészegetése, mert ezáltal kisiklik magasztos hivatásának ellátásából. Ez volt a veszte a régi szakszervezeti működésnek. Szakítottak alakulásuk alkalmával elfoglalt álláspontjukkal és politikai pártok uszály hordozóivá váltak. Ez azután arra vezetett, hogy nem csak a hatóságok, hanem a munkásság között is nézeteltérések keletkeztek, ami azután a szervezetek erejét gyengítette.

Ma már a munkásság között egy tekintélyes nagy tábor van, amely tisztában van a gazdasági szervezetek feladataival, tudatában vannak ezen szervezetek helyes irányával. Ez a helyes öntudatra ébredés a biztos záloga a gazdasági szakszervezetek hatalmas fellendülésének és szikla várrá épülésének.

Kuglizó megnyitás lesz f. hó 22-én a mecsekszabolcsi otthonban, melyre a szomszéd helyicsoportokat ezuton hívja meg

A vezetőség.

A munkásság véres verejtékének gyümölcse.

A tavaszi hajnalhasadás örömet önt az emberek szívébe, élet örömet ad a lelkekbe, mindenki ragyogó szemmel nézi a kikeletet. Megkönnyebbülést éreznek az emberek, csak a bányamunkásnak üli meg az arcát a komorság. A föld mélyéből fölszálva nem bírja a szeme a nagy tavaszi napsütést, feje nem bírja a súlyos gondokat, amely gondoknak a súlya megsokszorozódik a tavaszi hajnal hasadással. A tavaszi hajnalhasadás a bányamunkásnak azt jelenti, nincs oly szükség a munkájára, most már a szükségletet kevesebb munkással is ki lehet elégíteni, tehát bányamunkások egy tekintélyes hányada munkanélkülivé válik. A bányánál megmaradó része a munkásságnak nem

dolgozik mindennap, hanem havonta 10-14 napot kénytelen munkanélkül tölteni. Ez azt jelenti, hogy keresetének fele elesik és csupán fele keresetből kénytelen családját és önmagát fenntartani. A tavaszi hajnalhasadás tehát egy gondokkal és nyomorúsággal megterhelt életet jelent a bányamunkás számára, amelynek a súlya alatt roskadozik és már-már alig bírja a nagy terhet.

A föld gyomrában verejtékező munkások által teremtett értéket ugyancsak a tavaszi hajnalhasadáskor osztják azok között, akik talán még életükben sem láttak eleven bányászt, még kevésbé tudják azt, mily kerversen dolgozik a bányász és ezen munkájuk mellett mily nyomorúságban kell élnie.

A Salgótarjáni Kőszénbánya r.-t. folyó évi márciusban tartotta 60-ik évi közgyűlését, ahol a személyi ügyek elintézése után a közgyűlés tudomásul vette a zárószámadosokat és elhatározta, hogy az összes üzleti költségeknek a levonása és az értékcsökkenési tartaléknak 2,000.000 pengővel és a rendes tartalékalapnak 240,000 pengővel való javadalmazása után fenmaradó tiszta nyereségből a tisztviselői nyugdíjalap javára kétszázezer pengő, az altiszti segélyalap javára 80,000 pengő, a Chorin Ferenc bányamunkás szanatórium javára 40,000 pengő, a Chorin Ferenc tisztviselői alapjára 24,000 P., végül osztalékra részvényenként 3.50 pengő fordítassék, 84,475.85 pengő pedig az 1928. év számlájára előirassék.

Amint a fentiekből látni a föld gyomrában a napvilágtól elzárt munkásság az ő nyomora mellett tudott értéket teremteni azok részére, akik semmiféle erővel nem járultak ezen értékek megteremtéséhez. Tehát részvényenként 50 fillérrel fizetnek többet mint a múlt esztendőben, ami 445,000 pengőt tesz ki, ennyivel izzadtak ki többet a munkások.

A munkásságnak figyelmébe ajánljuk a fenti számokat, amely számokat a tőke csak úgy ért el, hogy folyton építette gazdasági szervezeteiket, amelyek a tőke templomait képezte. Nem imádtak semmiféle faragott képet, csupán csak az üzleti érdekeket. A munkásság gazdasági szervezetét templomává kell építeni a munkás együttérzésnek. Ne engedjünk gazdasági szervezeteink templomaiba semmiféle politikai üzérkedőt, tartuk szentélynek, amelyben a munkás együttérzésnek hozunk áldozatot.

Ez az áldozat fogja megteremteni a munkásság gazdasági helyzetének a megjavulását és ebben fog megszületni a munkás testvériség, amely felszabadítja a tőke rab-szolgáját.

Villannyal varr Ön? — Singer-motor megkíméli önt a fáradságtól, hogy varrógépét lábbal hajtsa. Szíveskedjék valamelyik Singer fióküzletben a Singer-motor bemutatótást kérni. Vételkényszer nincsen.

Az agitáció becsületes eszköze.

A „Bányamunkás” f. évi 3. számában cikket közöl „Egy bányamester boldogító módszere” címmel. A cikkben kifogásolja, hogy a bányamester igyekszik a munkásságot gazdasági szervezetünk helyes működéséről felvilágosítani és azt írja, hogy akik nem hajlandók, azokkal hatalmát éreztetni. Nem látjuk szükségét annak, hogy mi a bányamestert védelmünkbe vegyük, csupán leki-vánjuk szögezni, milyen eszközökkel dolgozik a „Bányamunkás.” Ha valaki felvilágo-

sítással igyekeznek ember társait meggyőzni, az mindenkor a tisztességes eszközökhöz tartozik. Azt az állításukat azonban, hogy a bányamunkások kitartanak mellettük, ők maguk sem hiszik el, mert tudjuk, hogy hiába való minden erőlködésük; a Pécsvidéki bányamunkások már régen hátat fordítottak nekik. Ahoz pedig, hogy a munkásság hátat fordítson nekik, nem volt szükség semmiféle agitációra, különösen Pécsvidéken elvégezték ők maguk.

A Pécsvidéki munkásságnak még élénk emlékezetében vannak a forradalmi idők, amikor Bertrand és társai a munkásságot esztelenségekre akarták bírni és amikor a baj volt, akkor ott hagyták a munkásságot. Ugyancsak nem felejtette el még a munkásság, különösen Mecsekszabolcsra, amikor Böröcz elnököt tették tönkre és vele együtt az ottani helyicsoportot is, mert Böröczöt másként nem tudták lehetetlenné tenni.

A Pécsvidéki bányamunkásság egységét tönkre tette még annak idején Peyer az ő társaival ezzel egyidejűleg elvágta a lehetőségét annak is, hogy ők valaha ott még életre kapjanak. A szervezeti élet elfajulása volt az, amit az 1922-ben Peyer és társai cselekedtek, ez megbosszulta magát, a munkásság megundorodott tőlük és többet soha nem kívánja őket. Érthető az a fájdalom, amit okoz nekik szervezetünk térfoglalása és mint, hogy nem tudják megakadályozni kigyót-békát kiabálni. Gerinctelenségről beszélnek azok, akiknek nem volt bátorságuk a munkásság vezetésének az élén maradni akkor, amikor a munkásság a legnagyobb üldöztetésnek volt kitéve. Vajon nem-e gyávább és gerinctelenebb az a vezető, aki a bajba jutott munkásságnak az éléről külföldre szökik a saját bőrének a megmentése érdekében, kik voltak ezek? hol találjuk őket? Ma ott találjuk az ugynevezett osztályharcos szervezetnek az élén. Kik voltak ezek, talán a politikamentes szervezetnek a vezetői? nem, ezek Peyer, Fodor és Bertrand voltak. A szervezetnek a dolgozó vezetői a helyükön maradtak, viselték az üldöztetést, a fő vezetők pedig külföldön biztonságban nézték a munkásság szenvedéseit.

Igy néznek ki azok a nagy vitézek, akik a munkásságot a háttérből ugratják és a következmények viselése elől megszöknék. Ezek mernek gerinctelen fejbólingató Jánosnak nevezni valakit. A munkásság tudatában van, ismeri a gyávákat, ezért tömörül a politikamentes gazdasági szervezetbe és azt mondja: A kutya ugat, a karaván halad. Folytatjuk a munkánkat a munkásság gazdasági helyzetének a megjavítása érdekében.

Nyilatkozat.

Több oldalról halottam, hogy itt Mecsekszabolcsra olyan híreket terjesztenek rólam, miszerint jártam volna Bertrandék irodájában bocsánatot kérni és érdeklődni, hogy miként léphetnék vissza a Bánya- és Kohómunkások Országos Szövetségébe. Azt is kifogásolja, hogy miként lehetek én mint világot járt ember a gazdasági szövetségnek tagja.

Kijelentem, hogy fenti híresztelés közönséges rágalom. Én tisztában vagyok Bertrandék minden munkájával, mert csupán félrevezetéssel dolgoznak és nekünk erre szükségünk nincs. Éveken keresztül meggyőződtem arról, hogy olyan munkát végeznek ami egy szakszervezetbe nem való s hogy reám rágalmakat szórnak azon egyál-

A JELENKOR LEGJOBB TITÓFEDŐ ANYAG

Eternit-

CSAK AZ „Eternit” VÉDSZÓVAL JELELT LAP VALÓDI.
ETERNIT-MŰVEK HÁTSCHER LAJOS EUDÁPEST ANDRÁSSY ÚT 33. GYAR-MYERCEG ÚJFALU

**Elárúsító helyek: Bogenglück Ignác vas-, bőr- és festékár-
kereskedése, Salgótarján. — — Kun Testvérek épületfa- és
építőanyagok raktára, Kisterenye.**

talán nem csodálkozom, mert hiszen abból élnek.

Kenyérük a ravaszkodás, ámtás s hogy mennyire nem tiszta a lelkiismeretük, azt vezérük Bertrand bizonyítja, ki a közvetlen környezetét leszámítva, senkinek sem mer becsületesen a szemébe nézni, hanem ha valakivel találkozik, már 30 métertől kezdve szemeit földre sítve megy el az emberek mellett.

Gazdasági szövetségünknek tagja vagyok és maradok is, még pedig meggyőződésből, mert az elmúlt egy esztendő eléggé meggyőzött arról, hogy mily óriási különbség van a két szövetség munkája között.

Elég sajnós, hogy még mindig akadnak olyanok — ha nem is sokan — akik még felülnek nekik, elég baj ez az összmunkásságra nézve, pedig csak gondoljon mindenki vissza eddigi munkájukra és ha leszűrjük az elmúlt évtized igazságait, úgy feltétlen más-kép kell, hogy gondolkodjanak.

Amíg nyitott szemmel járhatok, vakon vezetni nem engedem magam, nem ülök fel a hazugságoknak és frázisoknak, hanem haladok az egyenes, igaz uton s ha mielőbb nagyobb eredményt akarunk elérni, akkor ugyanezt ajánlom minden munkástársamnak is.

Szabolcsbányatelep, 1928. április hó 7-én.

Jakab Péter s. k.

A szakszervezeti élet történetéből.

A magyarországi szakszervezetek csak az 1870-es évek vége felé kezdtek alakulni. Először, mint kisebb szakegyesületek, mert hisz Magyarországon az iparban még az azt megelőző időben a céh rendszer uralkodott és a céhrendszerben bizonyos patriarchális viszony állott fenn munkás és munkáltató között. Bár már a céhrendszerben ez a patriarchális viszony sem a legsimább volt, úgy, hogy már a céhrendszerben alkottak egyleteket az egyes iparágakban foglalkoztatott munkások. A céhrendszer megszűntével, amikor az ipar kialakult, az 1880-as évek elején sűrű egymásutánban alakultak az egyes szakmáknak a szakegyesületei. Ezen szakegyesületek az alapszabályaikba már akkor befoglalták a munkabér és munkaviszony rendezését, vagyis a munkásság érdekképviselőit az ellátásával ruházta fel a szakegyesületeket.

A 80-as években alakult szakegyesületek akkor még csak a legprimitívebb eszközökkel fáradoztak a munkásság gazdasági helyzetének a megjavításán. A 90-es években azután ez a mozgalom mind erőteljesebbé fejlődött és a 90-es évek végén már azon tanácskoztak ezen szakegyesületek kiküldöttjei, illetve vezetői, hogy a sok apró szakmákat felölelő kis szakegyesületek nem képesek a munkásság gazdasági érdekeit kellőképpen megvédeni, ezért tehát azon fáradoztak, hogy ezen kis egyletecskéket szövetségekbe tömörítsék. Ez azután az 1900-as

évek elején intenzíven meg is indult. Sorra alakultak az apróbb rokonszakmák összevonásából kialakult szakszervezetek. Ezen szakszervezetek megalakulásukkor pártállásra való tekintet nélkül vonták össze a kisebb szervezeteket és egyben kimondták, hogy a szakszervezetek, a gazdasági érdekképviselőket védő testületek, tehát minden politikai akciótól távol tartják magukat.

Az így összevont szakszervezetekben azonban már megalakulásukkor az egyes szakszervezeti vezetők nem tudtak ellentánni politikai meggyőződésük sugallatának és annak dacára, hogy a szakszervezetek nem politikai, hanem kizárólag gazdasági testületek lévén, a vezetés illetve a vezetőség összeállításánál már politikai megkülönböztetéseket tettek, ami azután arra vezetett, hogy a szépen fejlődésnek indult gazdasági testületek felbomlottak egységükben és bizonyos csoportok kiválására vezetett. Ezen kivált csoportok azután külön alkottak egyesületet, ami azután a végeredményben megteremtette a pártállás szerint megítélő szakszervezeteket. Így azután alakultak az ugynevezett szociáldemokrata szakszervezetek, keresztény szakszervezetek és különböző nemzeti irányú szervezetek.

A szakszervezetek ily formán tagozódottsága azután állandó torzszalkodásra vezetett a munkásság között. Mindegyik a maga pártállásának az igazságát akarta a másikra oktrojálni. Ez azután többször a szakmák között munkás és munkás között ellentétet váltott ki és számtalanszor összeütközésekre adott alkalmat. Ugy annyira, hogy már a háborút megelőző években gróf Tisza István kormánya már behatóan foglalkozott egy szakszervezeti törvénynek a megalkotásán. Sőt már előző kormányok is foglalkoztak ezzel a kérdéssel, azonban mindegyik halasztotta ezen törvénynek a megalkotását, mindegyik kormányt gondolkodóba ejtette, vajjon a munkásság milyen állásfoglalást fog tanúsítani az ilyen szakszervezeti törvénynek a megalkotásával szemben? Ugyanis a háborút megelőző években az ugynevezett szociáldemokrata frakciók szakszervezetei voltak megerősödve, míg ellenben az egyéb pártállású szakszervezetek csak a munkásság kevés részét tudták szervezetükbe tömöríteni. Ugyannyira, hogy a munkásság szinte önkéntelenül volt kénytelen a szociáldemokrata szakszervezetek által diktált taktikát követni. Mert, amennyiben ezt nem követték, úgy számtalan esetben kenyérvesztéssel sújtották azokat a munkásokat, akik nem voltak hajlandók a szakszervezetek diktatúrájának magukat alávetni.

Igy haladt a szakszervezetek fejlődése egészen a háború bekövetkeztéig. A háború bekövetkeztével a szakszervezetek új feladatokat elé lettek állítva. Ugyanis a szakszervezetek tagjai a legnagyobb részt bevonultak és csak a háború kialakulása alkalmával került a sor arra, hogy a munkásság egyrésze bizonyos hadimunkát és egyéb a legszükségesebb munkák elvégzésére idehaza maradtak. Ezek a munkások azután az első időben a lehető legrosszabb helyzetbe kerültek. Ugyanis a kormány életbeléptette az 1912. LXIII. tc. a háború eseteire szóló kivételes intézkedésekről szóló törvényt, amely megtilt mindenféle gyülekezést, értekezést stb. (Folytatása következik.)

A rágalmazók fényképe.

Lapunk folyó évi március 1-én megjelent számában bemutattam Peyer Károly és Fodor József cselekedeteinek egy részét, amit a forradalmi időkben elkövettek.

A „Bányamunkás” folyó évi március 25-én megjelent 3-ik számában azt írja, hogy Peyer Károly és Fodor József ügyeit annak idején illetékes testületek letárgyalták és elintézték. Továbbá kurzus lapokból vett rágalmakat táltam fel. Megismétli ellenem az írógép lopás, sikkasztás és valuta spekulációt és azt írja, hogy én a leányomnak abból vettem zongorát. Továbbá azt írja, hogy én a tárgyalás előtt könyörögtem és bocsánatot kértem, ezért nem csuktak le. Azt természetesen elhallgatja, hogy ő hivatalból rendelte ki a tanuit ellenem, azonban az én tanuim nem jelentek meg a saját hibájukon kívül.

A reám vonatkozó résznek csak annyit, ahány szó annyi hazugság, erre a legközelebb tartandó sajtópernek a tárgyalása fog tiszta képet mutatni, amit annak idején le fogunk közölni. Ellenem ítéletet nem hoztak.

Azonban Peyer Károly és Fodor József nagyon tévednek, ha azt hiszik, hogy egyszerű átsiklással tisztázhatják magukat. Mindazokra a dolgokra, amit Peyer Károlyra és Fodor Józsefre vonatkozólag írtam, arra nézve hivatalos adatok vannak a kezeim között és szükség esetén bizonyítani is tudom. Ami az illetékes testületek tárgyalásait és elintézését illeti, azt ajánlom keressenek olyan embert, aki tud arról, hogy az illetékes testület miként határozott. Peyer ügyében. Tárgyalta a párt és szakszervezeti választmányból kiküldött bizottság, azonban határozatot nem hoztak még ma sem, hét évvel később. A tárgyalás anyaga egyik Wertheim szekrényben van lezárva, de azért Peyer kiabál és adja az ártatlant, ő tiszta, mint a róka. Rövidesen lesz alkalmunk vádjait a fejükhez vágni. A munkásság már eddig is elég jól ismeri, a bányamunkásság azért tartózkodik tőle. *Batta Gyula.*

Nyilvános bányamunkás gyűlés Horthy-telepen.

Horthy-telepen működő helyicsoportunk tagjai április 1-re nyilvános gyűlést jelentettek be. A bányamunkásság gazdasági helyzete és a helyicsoport elmúlt évi működése, a vezetőség újja választása napirenddel.

Délután 3 órára megtelt a Horthy-telepi kaszinó nagyterme. Oravec József szaktárs üdvözölte a megjelenteket és a gyűlést megnyitotta. Batta Gyula a szövetség központja részéről méltatta a helyicsoport működését. Reá mutatott a helyicsoport nehéz helyzetére, ugyancsak mindazon nehézségekre, amelyekkel a helyicsoportnak meg kellett küzdenie. Felhívta a munkásságot tartson ki szervezete mellett.

Utána Csóka Vendel központi titkár ismertette a szövetség működését, amelyet a tagok érdekében az utóbbi időben kifejtett. Felsorolta milyen számtalan esetben nyújtott a szövetség beadványokat, úgy a vállalatokhoz, mint az egyes hatóságokhoz, amelyek a munkaviszony, balesetügy, betegsegélyügy, nyugalombérlés és munkaalkalom teremtése érdekében. Ezen eljárások több-kevesebb eredménnyel jártak és a szervezet erősödésével az eredmények is mindinkább szaporodni fognak. Az elhangzott beszédek a munkás-

ság nagy tetszésével találkozott. Azután megválasztották a vezetőséget.

Elnök Oravec József, alelnök Kaszás József barna, jegyző Tóth Sándor, pénztárnok Oláh István, ellenőrök Schina György és Kovács Gyula id., választmányi tagok Palica János, Schuhanszky Imre és István. Az elnök lelkesítő szavakkal a gyűlést befejeztette.

Bányászszors.

Baglyasallán súlyos kimenetelű baleset történt a Szánasbányában, folyó évi március 27-én. Délután fél 12 órakor a II-ik villamos ereszke VII-ik osztón jobbra a II-ik feltörési fejtésben, ahol négy munkás dolgozott, robbantás után, amikor az első megrakott csillének a leeresztésével foglalkoztak nagy tömegű kőzet zajtalanul meglazult és hirtelen lezuhant. A négy munkás közül 3-nak sikerült elmenekülni, azonban Kubovszky József 24 éves vajúrnak már nem volt ideje a menekülésre és a lezuhanó nagy tömegű kőzet maga alá temette. Társai rögtön segítségére siettek és mint egy 15 pernyi megfeszített munka után a baglyasallai kórházba szállították, ahol első segélyben részesítették. Sérülései azonban oly súlyos természetűek voltak, hogy az esti vonattal Budapestre a Szt. Rókus kórházba szállították, ahol hátgerinc törést állapítottak meg és élet-halál között lebeg.

A vizsgálat megindult annak megállapítására, kit terhel a felelősség a balesetért. Kiváncsian várjuk ezen vizsgálat eredményét, mert az eddigi intézkedésekből már is kitűnik, hogy a baleset legfőbb okozója az üzemeknél divó takarékosági szempont túltengése volt.

Sajószentpéter bányatelepen f. hó 2-án egy nagy tömegben leülő föld maga alá temette Földesi Benjámint bányamunkást. Mire munkástársai kiszabadították a szerencsétlent, már halott volt. A balesetről a hivatalos vizsgálat megállapította, hogy a szerencsétlenül járt saját vigyázatlanságából történt a baleset. A tőke profit kapzsiságából folyó kizsákmányolás eredményéből származó balesetknél a nyomorgó munkás vigyázatlanságát állítják oda, mert a munkásnak, ha élni akar, nincs ideje a munkahelyet megvizsgálni.

Kisterenye. A kisterenyei munkásság a balesetből kifolyólag elhunyt Szabó Mihály koporsójára teendő koszorú beszerzésére gyűjtést rendeztek. A gyűjtés eredménye 48 pengő volt, 25 pengőért koszorút vásároltak és 23 pengőt befizettek a vállalatokhoz és a bizalmiférjak arra kérték az igazgatóságot, járuljon hozzá ezen összeghez, hogy a sirt kerítsék és diszkeresztet állíthassanak. A vállalat igazgatósága erre ígéretet tett.

Tatabánya. Folyó hó 6-án súlyos kimenetelű szerencsétlenség történt a VI. sz. aknában. — Egy csille a falhoz szorította Németh János bányamunkást, aki a fején olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy életveszedelemes állapotban szállították a kórházba. A szerencsétlenség okozója a szűk folyosó volt, ahol a csille mellett nem volt annyi hely sem, hogy egy munkás elférhessen.

Ugyanabban az aknában egy másik, bár könnyebb természetű baleset is történt. — Mindezen a baleseteknek a bányavállalatok úgynevezett takarékosági eljárásának túlságba vitt gyakorlása az okozója.

Helyicsoportok hírei.

Pécskerületi szaktársak figyelmébe. Közöljük, hogy kerületi ügyvédünk dr. Ligeti Kabos, Pécs, Mindszent-u. 24.

Oly ügyekben, melyekben a szaktársaknak ingyenes jogvédelem jár, a kerületi titkárság útján, egyéb ügyekben pedig közvetlenül fordulhatnak fenti ügyvédhez.

Mecsekazabolcs. Beiratások és befizetések az otthonban bármikor eszközölhetők. Az otthon naponta d. e. 8—12-ig és délután 2—10 óráig van nyitva. Könyvtárórák: csütörtökön délelőtt 10—11-ig, d. u. 5—6-ig és vasárnaponként délelőtt 10—11-ig.

Pécsbányatelep. Beiratások és befizetések Linc János pénztáros szaktársnál eszközölhetők.

Minden hó első előlegfizetést követő vasárnap d. u. 3 órakor a Troll-féle vendéglőben, minden hó második előlegfizetést követő vasárnap d. u. 3 órakor pedig Kassiában özv. Régné vendéglőjében a csoport tagösszejevetelt tart.

Tatabánya-Felsőgallai titkárság. Hivatalos helyisége Felsőgallán Schalkhamer-féle vendéglőben van. Hivatalos órák hetenként hétfőn, szerdán és pénteken d. e. 9—12-ig és délután 2—7 óráig. Minden panasszal és felvilágosításért ide forduljanak a szaktársak.

Nagymányok. A tolnai kerületi titkári iroda Nagymányokon, a Finta-féle házban van. Minden panasszal, felvilágosításért a szaktársak forduljanak Bernhardt Henrik kerületi titkárhoz.

A pénztár kezelésével, tagjárulékok beszedésével és tagok felvételével id. Heim Ferenc van megbízva.

Az anyagi gondok nehéz napjaiban,

amikor úgy szólnak senkinek a keresete nem fűdi a kiadásokat

szép pénzt kereshet

mint fő- vagy mellék- foglalkozással, ha értékes, érdekes könyveinek részletfizetéses terjesztésére vállalkozik. Mi ugyanis megtanítjuk hogyan kell eladni könyveket részletfizetésre. A mi kiadványaink mind márkás, irodalmi művek, amelyeknek terjesztésével tehát tisztességes megélhetést vagy minden esetre szép mellékjövedelmet biztosíthat magának. Még ma írjon díjtalan ismertető nyomtatványokért, amelyeket szívesen megküld a

„PALLADIS” könyvosztálya
Budapest, V., Alkotmány-utca 4.

SINGER

varrógép

RÉG BEVÁLT JÓ MINŐSÉGBEN

Kedvező fizetési feltételek

SINGER VARRÓGÉP
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Salgótarjánban,

Fő-utca 75. szám. alatt
a róm. kath. templommal szemben.

